Vakcinácia M-M-R

Zverejnené: 6. júna 2024 | Autor: Mgr. Kristína Kristályová

M-M-R vakcíny chránia pred troma závažnými ochoreniami:

- morbilli (osýpky),
- mumps (príušnice),
- rubeola (ružienka).

Osýpky radíme medzi vysoko nákazlivé vírusové ochorenie vyvolané Morbillivírusom. Infekčnosť pri kontakte s týmto patogénom je vysoká, blíži sa až k 100 %. Ochorenie prebieha v dvoch fázach, v prvej sú najtypickejšími príznakmi vysoká horúčka, kašeľ a zápal spojiviek, v druhej fáze sa na tele objavuje červený erytém.
 Antivirotická liečba osýpok neexistuje, jedinou účinnou formou prevencie je očkovanie. Morbilli majú potenciál byť celosvetovo eradikované. Na Slovensku sa vďaka očkovaniu vírus objavuje veľmi zriedka. V roku 2023 bolo na našom území potvrdených 6 diagnostikovaných prípadov osýpiek, v roku 2019 bolo prípadov 318.

Príušnice (parotitis epidemica) sú vírusové vysoko nákazlivé ochorenie. Postihujú najmä CNS, zasiahnuté sú aj

slinné žľazy, čo sa prejaví typickým opuchom a začervenaním v oblasti hrdla. 30 až 40 % chorých má asymptomatický priebeh. Liečba je len symptomatická. Rizikom príušníc sú časté a závažné komplikácie ochorenia, napríklad aseptická meningitída, meningoencefalitída, pankreatitída, orchitída (zápal semenníkov), epididymitída (zápal nadsemenníkov) alebo poruchy sluchu.

Rubeola je závažné vírusové ochorenie vyvolané RNA vírusom rodu Rubivirus. Typickým prejavom je intenzívny makulopapulózny červený výsyp, najskôr na tvári a následne po celom tele. Pri ochorení sú často zväčšené uzliny. Kontakt s vírusom rubeoly je veľmi nebezpečný v prvých štyroch mesiacoch tehotenstva, kedy vedie ochorenie k deformitám plodu alebo spontánnemu potratu. Komplikácie rubeoly zahŕňajú artritídu malých kĺbov, encefalitídu, trombocytopéniu alebo myokarditídu.

Zaočkovaním sa zabezpečí celoživotná imunita proti všetkým týmto trom ochoreniam. Imunogenita (schopnosť vyvolať imunologickú odpoveď) oboch vakcín je vysoká, pohybuje sa v rozmedzí 95 – 100 %. Očkuje sa medzi 15. až 18. mesiacom života, preočkovanie následne prebieha v 5. roku života.

M-M-R vakcíny sú živé (oslabené, atenuované) vakcíny. Obsahujú vírusy zbavené patogenity, vo forme vakcíny nemôžu vyvolať symptomatický priebeh ochorenia, naopak, po ich podaní sa v tele vytvárajú protilátky, čím sa tvorí imunita.

Vedľajšie účinky kombinovaných očkovacích látok M-M-R sú porovnateľné s monovalentnými vakcínami proti daným ochoreniam. Najčastejšie vedľajšie účinky očkovania M-M-R vakcínami sú bolesť a opuch v mieste vpichu, začervenanie pokožky, zvýšená teplota. Zo zriedkavejších vedľajších účinkov spomeňme anafylaktický šok, ktorý býva vyvolaný pomocnou látkou alebo alergiou na vaječné bielko, ktoré sa v týchto vakcínach nachádza v stopových zložkách. Alergická reakcia sa môže objaviť aj pri precitlivenosti na kyselinu para amino-benzoovú, ktorá sa nachádza vo vakcínach.